

Aan de leden van Vaste commissie voor Sociale
Zaken en Werkgelegenheid van de Tweede Kamer

Utrecht, 1 oktober 2014

Ons kenmerk: 051-14HZ.HS

Geachte heer, mevrouw,

Op 7 oktober bent u in de gelegenheid inbreng te leveren voor het verslag inzake de Wijziging van de Algemene Ouderdomswet, de Wet financiering sociale verzekeringen, de Participatiewet en de Wet op de huurtoeslag in verband met het toekennen van een inkomensondersteuning aan personen die een uitkering ontvangen op grond van de Algemene Ouderdomswet en intrekking van de Wet mogelijkheid koopkrachttegemoetkoming oudere belastingplichtigen (TK 34015). Graag willen wij ten aanzien van dit wetsontwerp de volgende punten onder uw aandacht brengen.

Het doel van de inkomensondersteuning is het verzachten van het effect van de afschaffing van de MKOB. Dat effect is vanzelfsprekend het sterkst naarmate de MKOB een verhoudingsgewijs groter deel uitmaakt van het inkomen.

In de toelichting wordt berekend dat de MKOB 2,2% vormt van een 'kale' AOW. De MKOB vormt 0,9% van het modale inkomen (€ 2.701,-) van 65-plussers.

Wie 100% AOW heeft merkt niets van de afschaffing. Er zijn in Nederland 296.610 ouderen met een onvolledige AOW, waarvan een kleine groep van circa 40.000 AOW'ers is aangewezen op een Aanvullende Inkomensvoorziening Ouderen (AIO) omdat zij geen of slechts een laag pensioen hebben kunnen opbouwen.

In het Armoedesignalement 2013 wordt er op gewezen dat het armoederisico bij ouderen in Nederland laag is, maar dat een uitzondering daarop vormen de ouderen die worden gekort op hun AOW en niet of nauwelijks over andere inkomsten beschikken. In het wetsontwerp waarmee de AIO werd ingevoerd (destijds ondertekend door dezelfde staatssecretaris) heetten deze ouderen een 'kwetsbare groep die geen toereikende overige middelen van bestaan heeft' (32037, nr. 2).

Ons inziens is het in strijd met de doelstelling van de Tijdelijke regeling ('verzachten') dat de armste groep de grootste inkomensconsequenties te verduren krijgt.

In zijn advies bij de invoering van de MKOB heeft de Raad van State aangegeven dat het meer voor de hand ligt om, zoals dat op andere terreinen gebeurt, de KOB-tegemoetkoming inkomensafhankelijk te laten zijn (32 521, nr. 4). Indien de houdbaarheid van de overheidsfinanciën dat vereist, is het ons inziens uit oogpunt van armoedebestrijding effectiever dat de meest kwetsbare ouderen in elk geval niet minder profiteren van inkomensondersteuning dan ouderen voor wie de MKOB slechts een zeer gering deel van hun inkomen vormt.

De staatssecretaris stelt dat AOW'ers in het buitenland met een onvolledige AOW waarschijnlijk in eigen land rechten hebben opgebouwd. Zij wijst er op dat alle EU-lidstaten een verplichte ouderdomsverzekering kennen. Van de ouderen met een AIO is evenwel slechts 15 procent uit de Europese Unie afkomstig. Ouderen van buiten de EU hebben zelden in eigen land rechten opgebouwd. In de toelichting wordt berekend dat de MKOB een omvangrijk inkomensbestanddeel kan vormen van een gekorte AOW. Als de vervanging van de MKOB door de tijdelijke regeling tot gevolg

heeft dat ouderen met een gekorte AOW in Nederland blijven of naar Nederland terugkeren, dan is de staatssecretaris uiteindelijk duurder uit.

De staatssecretaris hecht er aan dat de gelijke behandelingswetgeving wordt omzeild. 'De omstandigheid dat Nederlandse onderdanen gemiddeld een hogere opbouw hebben dan buitenlandse onderdanen of allochtonen kan weliswaar indirect onderscheid tot gevolg hebben maar hiervoor bestaat volgens het kabinet een objectieve rechtvaardiging,' schrijft zij bijna triomfantelijk.

De inzet is dus niet: hoe kunnen we iedereen zoveel mogelijk gelijk behandelen, maar: hoe kunnen we een differentiatie aanbrengen middels een mechanisme waarvoor een objectieve rechtvaardiging kan worden gevonden. Ons inziens is dat een teleurstellende wijze van redeneren. Of de staatssecretaris er werkelijk in is geslaagd om de gelijke behandelingswetgeving te omzeilen, daar zijn wij nog niet helemaal zeker van. Los daarvan vragen wij ons af of de staatssecretaris zich wel voldoende heeft gerealiseerd wat het maatschappelijk effect is van haar trouvaille. De ouderen die het aangaat en de gemeenschappen waarvan zij deel uitmaken beseffen heel goed dat ouderen met een AIO de allerarmste ouderen zijn en dat die groep voor 90% allochtoon is. Wat betekent het voor de houding jegens de samenleving en de bereidheid om daar deel van uit te maken van minderheidsgroepen dat er steeds gezocht wordt naar mechanismen om juist hen te duperen? Daarbij moet men ons inziens bedenken dat dit een maatregel is in een lange reeks, waarbij steeds dezelfde groepen op de korrel worden genomen. Wij noemen:

- Het inkomen van ouderen met een AIO gaat tendentieel achteruit t.o.v. de AOW als gevolg van de afbouw van de dubbele heffingskorting. Dit betekent een jaarlijkse inkomensachteruitgang die oploopt tot 1.350 in 2032.)

- Ouderen met een AIO raken die voorziening grosso modo kwijt wanneer zij hulpbehoevend worden en bij hun kinderen gaan inwonen, terwijl de kostendelersnorm in de AOW voor een jaar is uitgesteld, waar naar verluid wel eens afstel van zou kunnen komen.

- De ouderen met een AIO hebben tweeënhalfjaar helemaal geen MKOB gehad, een inkomstenderving van € 1000,- per persoon.

En op de rol staat nog de volgende maatregel:

- Om voor een AIO in aanmerking te blijven komen moeten ouderen die er gebruik van maken weer naar de sociale dienst om een taaltest te doen.

Tenslotte moet worden genoemd dat de periode die ouderen met een AIO die hun geboorteland kunnen verblijven enkele jaren geleden aanzienlijk is bekort.

Men kan zich in gemoede afvragen wanneer het voor deze groep eindelijk genoeg is.

Wij willen u derhalve verzoeken niet akkoord te gaan met het wetsontwerp op het punt een inkomensondersteuning naar rato van het aantal opbouwjaren AOW.

Desgewenst ben ik gaarne bereid om onze opvattingen over de regeling in een gesprek nader toe te lichten.

Mede namens
het Samenwerkingsverband Marokkaanse Nederlanders (SMN)
de Marokkaanse Ouderen Bond in Nederland (MOBIN)
en de Turkse ouderenfederatie (TOF),

hoogachtend,

Emre Ünver
(voorzitter Inspraakorgaan Turken)